

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ І МЕДИЧНИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан І медичного факультету

доцент Компанієць В.М.

2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Невідкладні стани в клініці внутрішньої медицини

Підготовки магістра медицини

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

(шифр за ОПП)

спеціальність 222 «Медицина»

(шифр за ОПП і назва спеціальності)

Кваліфікації професійної «Лікар»

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Студентської ради

Протокол № 01/6

від « 01 » 06 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні спільної Вченої Ради

медичних факультетів

Протокол № 9

від « 01 » 06 2021 р.

Запоріжжя 2021

1. Загальна інформація про викладача

Викладач: завідувач кафедри, доктор мед. наук, професор Кисельов Сергій Михайлович
e-mail: sergkyselov36@gmail.com

Кафедра: внутрішніх хвороб 1 та симуляційної медицини

Адреса: вул. Перемоги, 80, КНП «Міська лікарня екстреної та швидкої медичної допомоги» ЗМР.

Викладач: доктор мед. наук, професор Лашкул Дмитро Андрійович
e-mail: lashkuld@gmail.com

Кафедра: внутрішніх хвороб 1 та симуляційної медицини

Адреса: вул. Перемоги, 78, КНП «Обласний медичний центр серцево-судинних захворювань» ЗОР.

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Невідкладні стани в клініці внутрішньої медицини», код ВК 6.27, кількість кредитів ЄКТС – 3 (90 годин) .

3. Час і місце проведення навчальної

Семестр: 11-12

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити (перелік дисциплін, вивчення яких має передувати дисципліні): анатомія, медична біологія, гістологія, цитологія та ембріологія, патоморфологія, фізіологія, патофізіологія, медична і біологічна фізика, біоорганічна та біологічна хімія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, фармакологія, клінічна фармакологія та клінічна фармація, радіологія та радіаційна медицина, пропедевтика внутрішньої медицини, внутрішня медицина Модуль 1, 2, 3.

Постреквізити (перелік дисциплін, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні дисципліни «Невідкладні стани в клініці внутрішньої медицини»): внутрішня медицина

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Студент повинен знати основи діагностики, тактику ведення та принципи лікування пацієнтів з найбільш поширеними невідкладними станами у клініці внутрішньої медицини. Вивчення дисципліни має на меті навчити студентів проводити диференційний діагноз при основних невідкладних станах в клініці внутрішньої медицини; визначати та застосовувати на практиці алгоритми обстеження та ведення хворих з невідкладними станами на догоспітальному та госпітальному етапах із застосуванням існуючих стандартів; визначати тактику ведення хворих, що перенесли невідкладний стан, яка буде покращувати прогноз та сприяти профілактиці їх рецидивів; вміти проводити серцево-легеневу реанімацію (виконувати штучне дихання, проводити непрямий масаж серця), реєструвати ЕКГ у 12 відведеннях, вимірювати артеріальний тиск, проводити катетеризацію сечового міхура м'яким катетером та ін'єкції лікарських речовин, визначати групу крові та переливати компоненти крові й кровозамінники.

Компетентності, яких набуває студент при вивченні дисципліни:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у медичній професійній діяльності або в процесі навчання, та передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій.

Загальні компетентності (ЗК):

- Здатність абстрактно мислити та проводити аналіз і синтез на основі логічних аргументів та перевірених фактів.

- Здатність застосовувати знання у практичній професійній діяльності як в стандартних, так і в нестандартних ситуаціях.
- Знання і розуміння предметної області та професії. Знати та розуміти всі компоненти освітньої програми, її будову, основні концепції базових понять, що лежать в основі майбутньої професії.
- Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами. Здатність вільно та грамотно спілкуватися українською та англійською мовами як усно, так і письмово.
- Здатність вчитися і бути сучасно навченим. Здатність планувати та брати відповідальність за особисте навчання впродовж всієї професійної діяльності.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність до застосування набутих знань в нестандартних, незвичних умовах реального життя та практичної професійної діяльності.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність приймати рішення на основі логічних аргументів і перевірених фактів та брати на себе відповідальність за можливі наслідки.
- Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність демонструвати навички критичного оцінювання себе та своїх колег, враховувати власні та чужі помилки для особистого та професійного розвитку.
- Здатність працювати в команді. Здатність працювати результативно як частина студентської групи та команди фахівців, використовуючи навички вирішення ситуаційних задач.
- Здатність спілкуватися з нефахівцями своєї галузі. Здатність спілкуватися з простими та вразливими людьми, не фахівцями своєї галузі, довести до них та коректно пояснити складну професійну інформацію.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань, усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми; цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, визначати, поважати та керуватися у своїй діяльності принципами етики та деонтології.

Фахові компетентності:

ФК 1. Навички комунікації, збору медичної інформації про пацієнта, клінічного обстеження пацієнта і аналізу клінічних даних.

ФК 2. Здатність визначати необхідний перелік лабораторних та інструментальних досліджень та інтерпретувати результати.

ФК 3. Здатність визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

ФК 4. Здатність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань.

ФК 5. Здатність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування пацієнта.

ФК 6. Здатність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань.

ФК 7. Навички виконання медичних маніпуляцій.

ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

ФК 18. Здатність ведення нормативної медичної документації.

ФК 19. Здатність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни: поглиблення та вдосконалення практичних навичок та вмінь діагностики невідкладних станів в клініці внутрішніх хвороб, інтерпретації лабораторних та інструментальних досліджень, тактики ведення пацієнтів з невідкладними станами в клініці внутрішньої медицини.

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

- Проводити опитування і фізикальне обстеження хворих з невідкладними станами.

- Виявляти основні клінічні синдроми, типові та атипові клінічні варіанти найбільш поширених невідкладних станів у клініці внутрішньої медицини.
- Інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених невідкладних станах у клініці внутрішньої медицини.
- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати та формулювати клінічний діагноз при найбільш поширених невідкладних станах у клініці внутрішньої медицини.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при найбільш поширених невідкладних станах у клініці внутрішньої медицини.
- Призначати немедикаментозне і медикаментозне лікування при найбільш поширених невідкладних станах у клініці внутрішньої медицини.
- Виконувати медичні маніпуляції.
- Вести медичну документацію у клініці у клініці внутрішньої медицини.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.

5.4 Зміст навчальної дисципліни.

На вивчення навчальної дисципліни «Невідкладні стани у клініці внутрішньої медицини» відводиться 90 годин – 30 годин практичних занять та 60 годин самостійної роботи. Програма складається з одного модуля «Невідкладні стани у клініці внутрішньої медицини».

5.5. План вивчення навчальної дисципліни.

№ з/п	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
1	Гіпертензивний криз. Тиреотоксичний криз.	ПЗ – 3, СРС - 7	Підготовка до практичного заняття за темою Удосконалення практичних навичок
2	Гострий коронарний синдром. Тактика при зупинці кровообігу та дихання	ПЗ – 4, СРС -7	Підготовка до практичного заняття за темою Удосконалення практичних навичок
	Тромбоемболія легеневої артерії. Гостра серцева недостатність	ПЗ – 4, СРС -7	Підготовка до практичного заняття за темою Удосконалення практичних навичок
	Порушення провідності серця та пароксизмальні порушення серцевого ритму. Короткочасна втрата свідомості (синкопе).	ПЗ – 4, СРС -8	Підготовка до практичного заняття за темою Удосконалення практичних навичок
	Шоки. Олігоанурія.	ПЗ – 4, СРС -8	Підготовка до практичного заняття за темою Удосконалення практичних навичок
	Мелена та гематемезис. Адісонічний криз.	ПЗ – 4, СРС -7	Підготовка до практичного заняття за темою Удосконалення практичних навичок
	Гостра дихальна недостатність. Сплутана свідомість.	ПЗ – 3, СРС -7	Підготовка до практичного заняття за темою Удосконалення практичних навичок
	Коми.	ПЗ – 2 години, СРС -7	Підготовка до практичного заняття за темою

			Удосконалення практичних навичок
	Підсумковий контроль	ПЗ – 2, СРС -3	Підготовка до кінцевого контролю модуля. Демонстрація практичних навичок

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до практичного заняття «Курація хворого з гіпертензивним кризом», «Курація хворого з тиреотоксичним кризом». Удосконалення методики вимірювання артеріального тиску та інтерпретації отриманих даних. Удосконалення трактування даних лабораторних методів дослідження (рівня ТТГ, Т3, Т4).	7
2.	Підготовка до практичного заняття «Курація хворого з гострим коронарним синдромом», «Тактика при зупинці кровообігу та дихання». Удосконалення методики реєстрації та інтерпретації ЕКГ за темою. Удосконалення трактування даних лабораторних методів дослідження (біохімічних маркерів некрозу міокарда). Удосконалення алгоритму проведення ШВЛ та непрямому масажу серця при зупинці кровообігу та дихання	7
3.	Підготовка до практичного заняття «Курація хворого з тромбоемболією легеневої артерії», «Курація хворого з гострою серцевою недостатністю». Удосконалення трактування даних ЕхоКГ, ЕКГ, рентгенологічного дослідження органів грудної порожнини. Удосконалення методики реєстрації та інтерпретації за темою. Удосконалення трактування даних лабораторних методів дослідження (коагулограми, газів артеріальної і венозної крові, показників кислотно-основного стану крові).	7
4.	Підготовка до практичного заняття «Курація хворого з порушенням провідності серця та пароксизмальними порушеннями серцевого ритму», «Курація хворого з короткочасною втратою свідомості (синкопе)». Удосконалення методики інтерпретації ЕКГ за темою. Удосконалення трактування даних коагулограми. Удосконалення методики вимірювання артеріального тиску та інтерпретації отриманих даних.	8
5.	Підготовка до практичного заняття «Курація хворого з шоком», «Курація хворого з олігоанурією». Удосконалення методики реєстрації та інтерпретації ЕКГ та ЕхоКГ за темою. Удосконалення методики катетеризації сечового міхура м'яким катетером.	8
6.	Підготовка до практичного заняття «Курація хворого з меленою та гематемезисом», «Курація хворого з аддисонічним кризом». Удосконалення трактування даних ЕГДС, колоноскопії за темою. Удосконалення методики визначення групи крові та проведення переливання компонентів крові та кровозамінників. Удосконалення трактування даних лабораторних методів дослідження (рівня АКТГ, кортизолу).	7

7.	Підготовка до практичного заняття «Курація хворого з гострою дихальною недостатністю», «Курація хворого зі сплутаною свідомістю». Удосконалення трактування даних рентгенологічного дослідження органів грудної порожнини за темою. Удосконалення трактування даних лабораторних методів дослідження (загального аналізу крові, глюкози крові, АЛТ, АСТ, креатиніну, ШКФ, загального білірубину з фракціями, електролітів, коагулограми, газів артеріальної і венозної крові та показників кислотно-основного стану крові).	7
8.	Підготовка до практичного заняття «Курація хворого з комою», «Курація хворого з діабетичною (кетоацидотична, гіпоглікемічна) комою». Удосконалення трактування даних лабораторних методів дослідження (загального аналізу крові, рівня глюкози крові, глікованого гемоглобіну, АЛТ, АСТ, креатиніну, ШКФ, загального білірубину з фракціями, альбуміну, сечовини, електролітів, коагулограми, кетонів у крові та сечі, рівня ТТГ, Т3, Т4, АКТГ, кортизолу, альдостерону, газів артеріальної і венозної крові та показників кислотно-основного стану крові).	7
	Підготовка до підсумкового контролю	3
Разом		60

Консультативна допомога: щоденно за необхідністю (1-2 год.)

Контрольні заходи: самостійна робота студентів (правильність виконаних завдань, оволодіння практичними навичками) оцінюється під час практичного заняття.

7. Список основної та додаткової літератури.

Основна:

1. Внутрішні хвороби: підручник, заснований на принципах доказової медицини: 2018/19 / Polish institute for Evidence Based Medicine (PIEBM) / Польський ін-т доказової медицини; кер. проекту А. Кубец ; гол. ред. А. Яремчук-Качмарчик; гол. ред. [розділів]: А. С. Свінціцький, П. Гаєвські. - Краків : Практична медицина / Medycyna praktyczna, 2018. - 1632 с.
2. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги: навчальний посібник (ВНЗ II—IV р. а.) / В.С. Тарасюк, М.В. Матвійчук, В.В. Паламар та ін.; за ред. В.С. Тарасюка. — 4-е вид., випр. — 2017. — 528 с.
3. Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: підручник (ВНЗ IV р. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Рошін та ін.; за ред. І.С. Зозулі. — 3-є вид., перероб. і допов. — 2017. — 960 с.
4. Невідкладна допомога в кардіології. Навчальний посібник під редакцією Долженко М.М.- Київ. 2016. — 412 с.
5. Екстрена та невідкладна медична допомога в запитаннях і відповідях : навчальний посібник / М. І. Швед [та ін.] ; ред. М. І. Швед. - Тернопіль : Укрмедкн., 2018. - 311 с. : табл. - Бібліогр.: с. 306-311.
6. Кисельов С. М. Внутрішня медицина: модуль 4 «Невідкладні стани в кардіології» : навч. посіб. для студ. 6 курсів мед. ф-тів в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спец. 222 «Медицина», 228 «Педіатрія» / С. М. Кисельов, Д. А. Лашкул. — 2-ге вид., доп. і перероб. — Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. — 143 с.
7. Техніка лікарських маніпуляцій в терапевтичній практиці: навчальний посібник / В. Д. Сиволап, С. М. Кисельов, В. Х. Каленський [та ін.]. — Вид. 2-ге доопрац. та доп. — Запоріжжя : ЗДМУ. — 2017. — 130 с.
8. Сиволап В. Д. Синкопе та пресинкопальні стани : навч. посіб. до практ. занять та самостійної роботи студентів мед. та педіатр. ф-тів з дисципліни «Внутрішня медицина» / В. Д. Сиволап, О. П. Бондаренко. — Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. — 95 с.

9. Кисельов С. М. Внутрішня медицина: модуль 3, змістовий модуль 1 «Ведення хворого з гострим коронарним синдромом» : навч. посіб. для студ. 6 курсів мед. ф-тів в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спец. 222 «Медицина», 228 «Педіатрія» / С. М. Кисельов, Д. А. Лашкул, В. Д. Сиволап. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. – 201 с.
 10. Сиволап В. Д. Гостра серцева недостатність : навч.-метод. посіб. для здобувачів ступеня д-ра філософії за третім освітньо-наук. рівнем в галузі знань 22 "Охорона здоров'я" спец. 222 "Медицина" навч. дисципліна "Сучасна кардіологія" / В. Д. Сиволап, С. М. Кисельов, Д. А. Лашкул. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. – 99 с.
 11. Сиволап В. Д. Тромбоемболія легеневої артерії : навч.-метод. посіб. для здобувачів ступеня доктора філософії за третім освітньо-наук. рівнем в галузі знань 22 "Охорона здоров'я" спец. 222 "Медицина" навч. дисципліна "Сучасна кардіологія" / В. Д. Сиволап, Д. А. Лашкул, С. М. Кисельов. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. – 77 с.
- Додаткова:
1. Гастроентерологія: підручник у 2-х томах / За редакцією Харченко Н.В., Бабака О.Я. – 2-е вид., переробл., доповн. – Кіровоград: Поліум, 2017. – Т. 2. – 432 с., іл., табл.; 4 стор. кольор. вкл.
 2. Ендокринологія: підручник. П.М. Боднар, Г.П. Михальчишин, Ю.І. Комісаренко та ін. За ред. професора П.М. Боднара - Вид. 4, перероб. та доп. – Вінниця: Нова Книга, 2017. – 456 с.
 4. ЕКГ у практиці = The ECG in Practice = ЭКГ в практике: навчальний посібник / Джон Р. Хемптон; переклад 6-го англ. видання. — Три мови. — Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. — 560 с.
 5. 2019 ESC Guidelines on diabetes, pre-diabetes, and cardiovascular diseases developed in collaboration with the EASD: The Task Force for diabetes, pre-diabetes, and cardiovascular diseases of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Association for the Study of Diabetes (EASD) // European Heart Journal, Volume 41, Issue 2, 7 January 2020, Pages 255–323, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehz486>
 6. 2019 ESC Guidelines for the diagnosis and management of acute pulmonary embolism developed in collaboration with the European Respiratory Society (ERS): The Task Force for the diagnosis and management of acute pulmonary embolism of the European Society of Cardiology (ESC) // European Heart Journal, Volume 41, Issue 4, 21 January 2020, Pages 543–603, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehz405>
 7. 2019 ESC Guidelines for the management of patients with supraventricular tachycardia. The Task Force for the management of patients with supraventricular tachycardia of the European Society of Cardiology (ESC): Developed in collaboration with the Association for European Paediatric and Congenital Cardiology (AEPC) // European Heart Journal, Volume 41, Issue 5, 1 February 2020, Pages 655–720, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehz467>
 8. 2019 ESC Guidelines for the diagnosis and management of chronic coronary syndromes: The Task Force for the diagnosis and management of chronic coronary syndromes of the European Society of Cardiology (ESC) // European Heart Journal, Volume 41, Issue 3, 14 January 2020, Pages 407–477, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehz425>
 9. 2018 ESC/ESH Guidelines for the management of arterial hypertension: The Task Force for the management of arterial hypertension of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Society of Hypertension (ESH) // European Heart Journal. -2018.-Vol.39.-P.3021–3104
 10. 2018 ESC Guidelines for the diagnosis and management of syncope // European Heart Journal, Volume 39, Issue 21, 01 June 2018, Pages 1883–1948, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehy037>
 11. Fourth universal definition of myocardial infarction (2018) // European Heart Journal, Volume 40, Issue 3, 14 January 2019, Pages 237–269, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehy462>
 12. 2017 ESC Guidelines for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation: The Task Force for the management of acute myocardial

infarction in patients presenting with ST-segment elevation of the European Society of Cardiology (ESC) // European Heart Journal.- 2018.-Vol.39.-P.119–177

13. Наказ МОЗ України від 03.03.2016 №164. Гострий коронарний синдром без елевачії сегмента ST. Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації.

8. Контроль та оцінка результатів навчання

8.1 Види контролю

- вхідний, поточний, підсумковий контроль

8.2. Форми контролю

Метою вхідного контролю є оцінка початкового рівня знань студентів для використання їх викладачем на практичному занятті як орієнтиру при викладанні матеріалу. Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. При оцінюванні використовуються стандартизовані методи контролю: тестування, структуровані письмові роботи, структурований за процедурою контроль практичних навичок в умовах, що наближені до реальних. Поточний контроль включає комплексну оцінку діяльності студента: вхідний рівень знань (10% від загальної оцінки), якість виконання практичної роботи (40% від загальної оцінки), рівень теоретичної підготовки студента, активність студента під час семінарського обговорення теми практичного заняття (40% від загальної оцінки) та результати вихідного контролю рівня знань (10% від загальної оцінки). Бали за поточну успішність конвертуються з середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять в модулі. Конвертація проводиться перед підсумковим контролем. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для запланованої теми. Для визначення кількості балів поточної навчальної діяльності встановлюється єдина шкала, яка визначає фіксовані значення для максимально можливої та мінімально необхідної кількості балів (110 балів, якщо поточні оцінки - «відмінно» та 60 балів, якщо поточні оцінки - «задовільно»). До 110 максимальних балів входять бали за індивідуальну роботу не більше 10 балів.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які: не мають академічної заборгованості (невідпрацьовані пропущені практичні заняття, лекції); набрали не менше 60 балів за поточну успішність.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційного заліку після завершення вивчення дисципліни і передбачає перевірку: рівня практичної підготовки студента (виконання практичних навичок біля ліжка хворого) та рівня теоретичних знань і вмінь їх використовувати в конкретних ситуаціях (вирішення тестових та ситуаційних завдань).

Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з дисципліни виставляється студентам, які не мають академічної заборгованості та набрали не менше 60 балів за поточну навчальну діяльність і не менше 50 балів за підсумковий контроль.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю - 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність - 120 балів (60%), за результатами підсумкового контролю - 80 балів (40%).

9. Політика навчальної дисципліни

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.